

Що таке булінг і якими є його ознаки?

Булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого (стаття 173-4 Кодексу України про адміністративні правопорушення, стаття 1 Закону України «Про освіту»).

Ознаками булінгу (цькування) є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності). Важливо, що стороною булінгу є саме учасники освітнього процесу, а це не тільки учні (студенти, вихованці, слухачі, ін. здобувачі освіти), а й вчителі (вихователі, інші педагогічні працівники). Тобто як кривдником, так і потерпілим може бути не тільки дитина, а й доросла людина – вчитель;
- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

Форми (види, прояви) булінгу:

- 1) фізичний булінг – наприклад, умисні штовхання, стусани, удари, нанесення побоїв, тілесних ушкоджень та ін.;
- 2) економічний булінг – наприклад, вимагання (у дитини вимагають гроші, їжу, інші речі, примушують щось вкрати) або пошкодження та інші дії з майном (пошкодження, викрадення, захоплення особистих речей жертви);
- 3) сексуальний булінг – є підвидом фізичного, це будь-які систематичні дії сексуального характеру;
- 4) психологічний булінг – насильство, пов'язане з дією на психіку, що наносить психологічну травму шляхом словесних образ або погроз, переслідування, залякування, якими навмисно спричиняється емоційна невпевненість, наприклад:
 - образливе ім'я, з яким постійно звертаються до жертви, обзивання, дражніння, зведення наклепів, поширення образливих чуток та ін.;
 - образливі жести або дії, наприклад, плювки в жертву або в її напрямку; залякування, наприклад, використання агресивної мови тіла й інтонації голосу для змушення дитини робити чи не робити щось;
 - ізоляція, наприклад, жертва навмисно ізолюється, виганяється чи ігнорується частиною або всім класом;
- 5) кібербулінг – цькування за допомогою мобільних телефонів, Інтернету, інших електронних пристроїв, наприклад, пересилання двозначних зображень і фотографій, обзивання, зведення наклепів та ін.;

Як зрозуміти, чи є дитина булером?

Булерами стають ті діти, які ростуть без заборон, не сприймають авторитет батьків. Але разом з тим їхня головна проблема – бажання відчувати підтримку та повагу дорослих. Якщо це прагнення не реалізоване, воно породжує агресію, яку треба на когось зганяти.

Більшість булерів – це діти-нарциси, які неспроможні у момент агресії відчувати емоції інших, але хочуть довести свою зверхність. Проаналізуйте поведінку дитини, аби виявити ознаки агресії. І запитайте у себе – чи достатньо приділяєте уваги синові, доньці?

Ознаки булера:

- фізично та соціально більш енергійний за своїх однолітків;
- не вміє сприймати відмову;
- має середню чи високу самооцінку;
- часто проявляє ознаки егоїзму чи нарцисизму;
- ймовірно, став жертвою у минулому;
- сприймається лідером у колі однолітків;
- буває імпульсивним;
- його легко вивести з себе;
- не вистачає співчуття до інших;
- має не надто високий емоційний інтелект;
- полюбляє агресивні спортивні ігри.

Протидія булінгу потребує вжиття комплексу заходів просвітницького, превентивного характеру. Внаслідок цькування через інформаційний ефект, який може формувати модель поведінки всієї групи, наноситься шкода не лише потерпілому від булінгу, а й свідкам цих дій.

Телефони довіри:

- Гаряча телефонна лінія щодо булінгу: **116-000; 0-800-500-225** (з 12:00 до 16:00);
- Гаряча лінія з питань запобігання насильству: **116-123** або **0-800-500-335**;
- Уповноважений Президента України з прав дитини: **044-255-76-76**;
- Центр надання безоплатної правової допомоги: **0-800-213-103**;
- Національна поліція України: **102**;
- Служба у справах дітей та сім'ї ВК Обухівської міської ради: **04572-5-11-54**.

Якою є відповідальність за вчинення булінгу?

За загальними правилами, відповідальність за булінг настає, коли людині виповняється 16 років (стаття 12 КУпАП). І за свої дії вона відповідатиме самостійно. Якщо булінг вчинила дитина віком до 16 років, за її дії будуть відповідати батьки або особи, які їх замінюють.

Відповідно до статті 173-4 КУпАП, булінг тягне за собою накладення штрафу:

- від п'ятдесяти (850 грн) до ста (1700 грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин (частина перша статті 173-4 КУпАП);
- булінг, вчинений групою осіб або повторно протягом року, тягне за собою накладення штрафу від ста (1700 грн) до двохсот (3400 грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин (частина друга статті 173-4 КУпАП);
- булінг, вчинений малолітніми або неповнолітніми особами віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від п'ятдесяти (850 грн) до ста (1700 грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин (частина третя статті 173-4 КУпАП);
- булінг, вчинений групою осіб або повторно протягом року малолітньою або неповнолітньою особою віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від ста (1700 грн) до двохсот (3400 грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин (частина четверта статті 173-4 КУпАП);
- неповідомлення керівником з акадму освіти уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти (850 грн) до ста (1700 грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку (частина п'ята статті 173-4 КУпАП).

Чи може булінг мати наслідком кримінальну відповідальність?

Безпосередньо цькування (булінг) має лише адміністративну відповідальність.

Однак, в окремих найтрагічніших випадках, коли результатом булінгу може стати замах на самогубство чи самогубство людини, такі діяння можуть призвести винну особу до кримінальної відповідальності за статтею 120 Кримінального кодексу України (далі – КК України).

Так, Законом передбачено, що доведення особи до самогубства або до замаху на самогубство, що є наслідком жорстокого з нею поводження, шантажу, систематичного приниження її людської гідності або систематичного протиправного примусу до дій, що суперечать її волі, схиляння до самогубства, а також інших дій, що сприяють вчиненню самогубства, караються обмеженням волі на строк до трьох років або позбавленням волі на той самий строк (частина перша статті 120 КК України).

ГОЛОВНЕ В ЗАКОНІ ПРО ПРОТИДІЮ БУЛІНГУ В ШКОЛАХ

Вперше визначено термін:

Булінг – це моральне або фізичне насильство, агресія в будь-якій формі з метою викликати страх, тривогу і підпорядкувати людину своїм інтересам.

Відповідно
до закону №8584

Передбачено відповідальність за знущання:

Моральне
або фізичне
насильство,
агресія

Штраф
340 – 850 грн

Дії з осо-
бливою
жорстокістю,
повторне
порушення

Штраф
1700 –
3400 грн

Прихо-
вування
вчителем
факту
цькування

Штраф
850 –
1700 грн

За вчинення правопо-
рушення неповнолітніми
віком до 16 років –
штраф сплачують
батьки

Центр
громадського надгляду
та контролю

#СтопБулінг

Булінг – визначений в законодавстві булінг (цькування) як поняття вперше буде визначений на законодавчому рівні.

Штрафи за вчинення і приховування за вчинення таких дій – штраф від 1700 до 3400 грн, за приховування булінгу – від 850 грн. до 1700 грн.

Системна протидія цькуванню у школах для навчальних закладів – обов'язковий план заходів із запобігання булінгу, його профілактика, для керівництва закладів – додаткові повноваження.

Діти та батьки матимуть більше прав право батьків, або особи, що навчається подавати заяву керівництву закладу про випадки булінгу, вимагати повного та неупередженого розслідування.

Законопроект №8584 "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу"

228 - "ЗА"

Верховна Рада підтримала
в другому читанні і в цілому.